

УДК 657.1

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

FINANCIAL STATEMENTS AS AN INFORMATION BASE FOR ANALYZING THE FINANCIAL POSITION OF AN ENTERPRISE

СТЕПАНЕНКО Т.О., студент магістратури*

Студент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування,
Сумський державний університет ННІ бізнес-технологій «УАБС»

У статті розглянуто різні аспекти аналізу фінансової звітності підприємства, в тому числі функції, етапи, методи, прийоми та основні складові аналізу фінансової звітності. Визначено роль фінансового аналізу в системі обґрунтування та прийняття управлінських рішень та вказано на актуальність дослідження інформаційної бази фінансового аналізу.

Ключові слова: *аналіз фінансової звітності, прийоми аналізу, етапи аналізу, основні компоненти фінансової звітності.*

The article deals with various aspects of the analysis of the financial statements of the enterprise, including the functions, stages, methods, techniques and main components of the analysis of financial statements. The role of financial analysis in the system of substantiation and management decision making is determined and the relevance of research of the information base of financial analysis is pointed out.

Key words: *analysis of financial statements, methods of analysis, stages of analysis, main components of financial statements.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Зміни, що відбуваються на сучасному етапі в бухгалтерському обліку України, обумовлюються вимогами, що ставляться до інформації, яку формує дана система через коло зацікавлених стейкхолдерів. Складність врахування інтересів різних груп користувачів щодо звітної інформації передбачає її використання в процесах оцінки, аналізу та прогнозування умов і результатів господарювання як окремого підприємства, так і галузі в цілому. При цьому вплив бухгалтерської фінансової звітності на ефективність прийняття рішень визначається тим, наскільки об'єктивно вона відповідає запитам різних стейкхолдерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основами побудови та вдосконалення системи бухгалтерського обліку й аналізу займалися як вітчизняні вчені С.Ф. Голов, Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Ткаченко, А.В. Нападовська, О.В. Карпенко, Ю.А. Верига, Ю.О. Ночовна, В.О. Подольська, Н.Л. Правдюк, Ю.А. Хоптинський, Є.В. Мних, Ю.А. Кузмінський, М.С. Пушкар, В.Ф. Ситник, так і зарубіжні науковці В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, В.Б. Івашкевич, Дж. Рігс та ін. Необхідність подальшого дослідження особливостей інформаційного забезпечення вітчизняних підприємств для аналізу їх фінансового стану в сучасних умовах зумовлена законодавчими змінами щодо формування й складання фінансової звітності суб'єктів господарювання [2].

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження рівня достовірності, об'єктивності та повноти базових джерел інформації для аналізу і оцінки фінансового та економічного стану підприємства, одержання інформації що надає точну і об'єктивну картину фінансових результатів і фінансового стану діяльності підприємства, використання існуючих методик аналізу для вітчизняних підприємств. Сучасні умови господарювання відрізняються високими ризиками невизначеності майбутнього, загроз і небезпек з боку зовнішнього середовища, тому проблема якісного складання фінансової звітності набуває особливої актуальності.

* Науковий керівник – Кравченко О.В., к.е.н., доцент

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова звітність структуровано відображає фінансовий стан та фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання. Згідно з НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», встановлено перелік звітів що належать до фінансової звітності, кожний з яких містить свою неповторювану інформацію.

Таблиця 1

Призначення основних компонентів фінансової звітності

<i>Зміст</i>	<i>Використання інформації</i>
Баланс	
Наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством, на дату балансу	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у позиках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство (ймовірно) контролюватиме в майбутньому
Звіт про фінансові результати	
Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	Оцінка та прогноз прибутковості діяльності підприємства, структури доходів та витрат
Звіт про власний капітал	
Зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі
Звіти про рух грошових коштів	
Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства
Примітки	
Вибрана облікова політика. Відображення інформації, не наведеної безпосередньо у фінансових звітах, але обов'язкової за П(С)БО 1.	Оцінка та прогноз; облікової політики, ризиків або невизначеності, що впливають на підприємство, його ресурсів та зобов'язань, діяльності підрозділів підприємства тощо.

При проведенні якісного фінансового аналізу фінансова звітність зобов'язана надати можливість здійснити оцінку динаміки та перспективи отримання прибутку підприємством, можливість здійснити оцінку наявних у суб'єкта господарювання достатніх фінансових ресурсів та належне їх використання також фінансова звітність повинна надавати можливість приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо фінансової діяльності підприємства.

Основними функціями аналізу фінансової звітності є:

- об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства;
- вияв факторів і причин досягнутого стану;
- підготовка і обґрунтування прийнятих управлінських рішень в сфері фінансів;
- своєчасне вживання заходів щодо підвищення платоспроможності підприємства;
- забезпечення розробки планів фінансового оздоровлення підприємства;
- виявлення і мобілізація резервів покращення фінансового стану та підвищення ефективності діяльності [4].

Аналіз фінансової звітності це необхідна складова належної роботи підприємства, оскільки аналіз дає змогу знайти резерви поліпшення фінансового стану підприємства та оцінити їх ефективність використання. Також аналіз надає змогу своєчасно вжити заходи, спрямовані на підвищення платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Аналіз надає підготовлену інформаційну базу для поточного і стратегічного фінансового управління, и не менш важливо він сприяє забезпеченню оптимального виробничого та соціального розвитку колективу за рахунок використання виявлених у результаті аналізу резервів.

Аналіз фінансової звітності проводиться в такій послідовності:

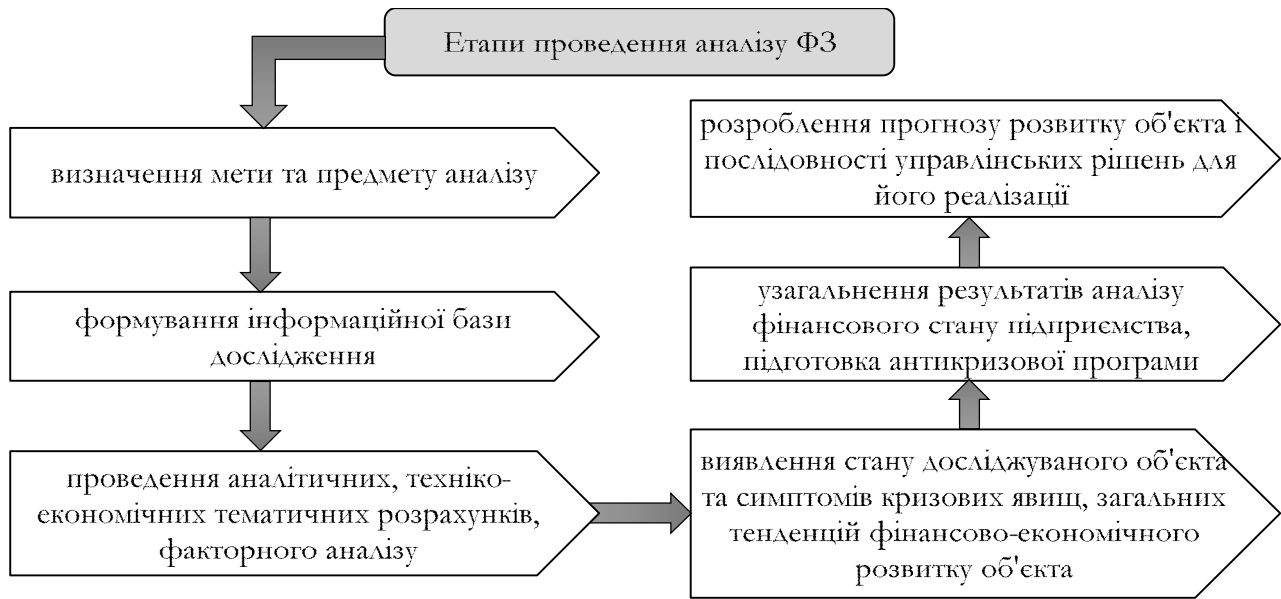

Рис. 1. Етапи проведення аналізу фінансової звітності

Метод аналізу реалізується через низку прийомів дослідження. Правильно підібраний метод аналізу забезпечує точний результат при дослідженні ефективного фінансового розвитку підприємства.

Існують різні класифікації методів фінансового аналізу. За однією з класифікацій усі методи аналізу можна поділити на якісні (не дають числової характеристики явищ, що вивчаються, а тільки відповідають на питання, як досліджувати економічні процеси, визначають способи підходу до вивчення закономірностей) та кількісні (дають конкретну числову характеристику економічних явищ і в свою чергу поділяються на описові і аналітичні) [4].

Аналіз фінансової звітності проводиться із застосуванням різноманітних спеціальних прийомів (рис. 2).

Рис. 2. Прийоми аналізу фінансової звітності

Вказані прийоми і методи визначають такі основні складові фінансового аналізу діяльності підприємства:

– горизонтальний фінансовий аналіз, який проводиться з метою вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу. Розраховуються абсолютні і відносні зміни, темпи росту (приросту) окремих показників (доходу, витрат, активів тощо) за ряд періодів і визначаються загальні тенденції їх змін;

– вертикальний фінансовий аналіз, який базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових;

– порівняльний фінансовий аналіз, який проводиться для зіставлення планових та фактичних показників, фактичних та нормативних (галузевих, загальних) показників. Порівнюються такі показники, як: обсяг реалізації продукції, собівартість продукції, ціни на готову продукцію тощо;

– аналіз фінансових коефіцієнтів, який полягає у зіставленні показників звітності та/або фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів: коефіцієнт платоспроможності (ліквідності), оцінки оборотності активів, фінансової стабільності підприємства тощо;

– факторний фінансовий аналіз, який проводиться для оцінки впливу окремих чинників на рівень відповідних результативних показників [4].

Висновки. Фінансова звітність є структурованим відображенням фінансового стану та фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. Метою аналізу фінансової звітності є отримання інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень. Так, власникам підприємств необхідно знати, збільшується чи зменшується питома вага власного капіталу, оцінити ефективність використання ресурсів підприємства; кредиторам і постачальникам - необхідність і можливість продовження кредиту, умови кредитування, гарантії повернення кредиту тощо. Узагальнюючи все вище сказане можна прийти до висновку що аналіз фінансової звітності це не від'ємна частина успішного функціонування підприємства.

Література.

1. **Кіндрат О.В.** Інформаційна база та джерела аналізу і оцінки фінансово-економічного стану підприємства. *Збірник наукових праць Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України*. 2012. Вип. 30. С. 462-466.

2. **Мельник К.В., Шкіра А.М., Шкіра Д.А.** Інформаційно-правова основа оцінки фінансового стану підприємства. *Вісник Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана. Формування ринкових відносин в Україні/* 2014 № 6, С. 152-159.

3. Про затвердження НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів від 07.02.2013р. № 73. Дата оновлення: 23.07.2019. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 12.10.2019).

4. Фінансовий менеджмент: підручник / **В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко**. Львів: Магнолія 2006, 2014. 344 с.

5. **Шурпенкова Р.К.** Фінансова звітність як інформаційна база аналізу фінансового стану підприємств України. *Вісник Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України. Finansowo-ubezpieczeniowe aspekty rozwoju przedsiębiorstw i regionow*. 2014. С.169-181.

